

Isonkyrön herättäjäjuhlat

Aamuseurat

lauantai 7.7.2012

Anna-Mari Kopo

Pyhä paha häpeä

Tuvassa on pyhän tuntu. Pelargoniat kukkivat ikkunoilla, kodikas tupa tulvii valoa. Kissa makoilee uunin vieressä. Jätämme takit verannalle ja astumme sisälle. Isäntäväki tarjoaa meille matkalaisille kahvia ja kahvileipää. Ulkona joko paukkuu talvipakkanen ja itselläni on varpaat jäässä, tai sitten kesäauringon helotus on saanut hien iholle. Hiljainen kiikkutuolin liike ja rauhallinen jutustelu tuoreista kuulumisista kertovat, että elämän kunnioitus ja pyhä levollisuus asuvat tuossa talossa. Pyhän tuntu nousee heti, kun palaan tuohon lapsuuteni maalaistalon tupaan. Ei siellä kehdannut miten tahansa käyttäytyä. Pyhän tuntu tarttui.

On toisenlaistakin kehtaamista. Tai kehtaamattomuutta. Erään luokan tyttö ei kehtaa tulla kouluun, koska hän ei kuulu joukkoon, hän on erilainen kuin muut. Toisten kovaääninen nauru eristää hänet joukosta. Tyttö häpeää taustaansa, häntä pelottaa ja nolottaa. Muut kiusaavat ja se riistää tytöltä itsetunnon rippeet. Hän häpeää häpeäänsä, itseään, olemistaan. Häpeä ajaa nurkkaan, tyttö haluaa kutistua, olla vähemmän olemassa. Häpeän kierre alkaa ruokkia itseään. Nuo kaksi tilannetta kertovat hienotunteisesta Pyhän kunnioituksesta maalaistalon tuvassa ja häpeän sekaisesta pelosta koulussa. Kaksi nuorta ihmistä, mutta tilanteet aivan erilaiset. Toinen tuo rohkeutta, toinen taas kasvattaa pelkoa. Pyhän kunnioitus on kaukana pelon sekaisesta häpeästä. Jumalanpelko ei ole häpeän sekaista ahdistunutta halua piiloutua. Pyhän kohtaaminen nostaa loasta.

Mikä on häpeän lähde? Tästä on Paavo Kettunen ansiokkaasti kirjoittanut. On monenlaista häpeää, paha ja pyhää häpeää. On häpeää, joka lannistaa, alistaa, ajaa piiloon, syö elämältä voimat. Se riistää arvokkuuden. Häpeä nousee, kun ihminen ei tajua omaa paikkaansa Pyhän Jumalan edessä. Öykkärointi, häpeämättömyys Jumalan edessä vie arvon. Hävettää, kun ihminen saapastelee uskon sankarina ja määrittelee Jumalan omien mittojensa mukaan. Hävettää, kun ihminen riistää toiselta ihmisarvon Jumalan nimissä. Hävettää, kun ihminen ratsastaa Jumalalla. Pyhän kunnioitus saa mielen hiljentymään. Kun ollaan itseämme suuremman edessä, hiljaisuus on parempi vastaus kuin uho ja suuret sanat. Kun sanat loppuvat, jäljelle jää elämän salaisuuden ihmettely ja Pyhän kunnioitus. Pyhän läsnäolon tunteminen lohduttaa, rahoittaa ja hiljentää, mutta se myös ravistaa. Jumala ei ole riippuvainen ihmisen määritelmästä. Jumala ei noudata minun neuvojani, vaan minä olen hänen luotunsa, me kaikki olemme saaneet olemassaolomme häneltä. Ihminen on aina halunnut määritellä Jumalan. Mutta kun saan kosketuksen Pyhän salaisuudesta, tajuan olevani suuremman edessä, jota ei kukaan voi omistaa eikä määritellä. Pelkkä ajatus hävettää.

Myös ihminen Jumalan luomana on Pyhä, eikä toisen ihmisen sielunelämällä sovi mellastaa. Jokaiselle ihmiselle kuuluu oma tila ja arvokkuus. Kenelläkään ei ole oikeutta rynnätä toisen ihmisen sielunelämään. Ihmisen lähelle mennään hiljaa, kysymällä, saako tulla. Otetaan kengät jalasta ja ollaan kuulolla.

Mutta pelon sekainen häpeä ajaa minut nurkkaan, pois muiden silmistä, piiloon. En halua noita kiusaajia lähelleni, haluan kätkeä oman huonouteni nolaajilta. Pelko vie sykkyrälle. Ajaako häpeä minut myös Jumalasta kauemmas? Enkö voi oman häpeäni kanssa tulla edes Jumalan silmien eteen? Mies ja nainen menivät Jumalaa piiloon paratiisissa puutarhan puiden sekaan. He häpesivät itseään ja tekoaan. He eivät halunneet Jumalan näkevän heitä, koska heitä hävetti ja siksi heidän piti piiloutua.

Jotkut ihmiset ovat puhuneet minulle, että heitä hävettää tulla kirkossa ehtoolliselle, vaikka haluaisivat. He eivät ole kehdanneet, koska eivät omasta mielestään täytä mittoja. Olen sanonut, että ehtoollinen on nimenomaan syntisten ateria. Ei ihminen pääse häpeäänsä karkuun. Se on aina edessä, vaikka koko elämän yrittäisin sitä paeta. Häpeän kuorman kanssa voin tulla kuitenkin Jumalan kasvojen eteen. Hänen edessään voin olla kaiken sen kanssa, mitä matkalla on itseäni tarttunut, olkoot takki ja sielu ravassa.

Kristus itse on häpeän kantaja. Hän ottaa häpeän taakat itselleen ja antaa meille, erilaisten taakkojen kantajille, Jumalan lasten vapauden ja ilon. Kristus kantaa häpeän.

Jumalan kasvojen edessä häpeä voi muuttua pyhän kunnioitukseksi, jossa on valoa ja tilaa. Häpeä poistuu ja tilalle tulee rakkaus.